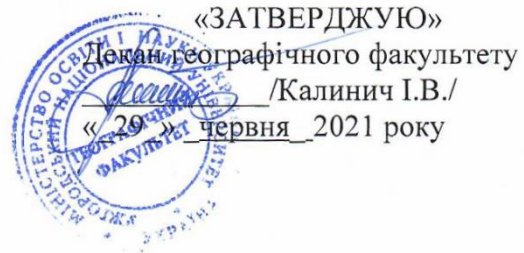

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГЕОГРАФІЯ І ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ЗАКАРПАТТЯ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Освітня програма	Географія
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород –2021

Робоча програма навчальної дисципліни «**Географія і природні ресурси Закарпаття**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **10 Природничі науки** спеціальності **106 Географія** освітньої програми **Географія**.

Розробники:

- Поп С.С., професор, доктор фіз.-мат. наук, завідувач кафедри фізичної географії та раціонального природокористування
- Шароді Ю.В., магістр географії, асистент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 11 від «25» червня 2021 р.

Завідувач кафедри Поп С.С.

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 8 від «29» червня 2021 р.

Голова методичної комісії Потіш Л.А.

© Поп С.С., Шароді Ю.В., 2021 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4-й	4-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 3	7-й	8-й
	Лекції:	
	26 год.	10 год.
	Практичні (семінарські):	
	18 год.	2 год.
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
	–	–
	Індивідуальна робота:	
	30 год.	30 год.
Форма підсумкового контролю: екзамен, диференційований залік для курсової роботи	Самостійна робота:	
	46 год.	78 год.

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Географія і природні ресурси Закарпаття**» є: дати студентам комплексні знання про людські і природні ресурси Закарпатської області, їх місце в загальнодержавному потенціалі; поглибити усвідомлення студентами необхідності раціонального використання природно-ресурсного капіталу для соціального і економічного розвитку регіону та країни; активізувати позицію та практичні дії студентів щодо охорони і відновлення природних ресурсів в контексті збалансованого розвитку суспільства., скерованих на реалізацію стійкого розвитку суспільства.

Відповідно до Освітньої програми «Географія», вивчення даної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ФК 1. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проєктів.

ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.

ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.

ФК 5. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.

ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні їм процеси.

ФК 11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проєктах.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Географія і природні ресурси Закарпаття**» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми Географія:

ОК 2.2 Загальне землезнавство

ОК 2.4 Геологія загальна та історична

ОК 2.5 Метеорологія та кліматологія

ОК 2.6 Загальна гідрологія

ОК 2.7 Основи картографії

ОК 2.8 Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів

ОК 2.14 Основи екології
 ОК 2.18 Фізична географія та природно-ресурсний потенціал України
 ОК 2.23 Рекреаційна географія
 ОК 2.27 Географія населення з основами демографії

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Географія», вивчення навчальної дисципліни «Географія і природні ресурси Закарпаття» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.	ПРН 1
Пояснювати особливості організації географічного простору.	ПРН3
Аналізувати географічний потенціал території.	ПРН 4
Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.	ПРН 5
Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.	ПРН 6
Застосування набутих знань, умінь і практичних навичок для з'ясування стану раціонального використання природних ресурсів території та її соціально-економічного розвитку із використанням місцевих ресурсів.	ПРН 12
Аналізувати зміни компонент навколишнього середовища, спричиненні різними видами господарської діяльності, набути навички пошуку шляхів зменшення негативного впливу на довкілля.	ПРН 13

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Географія і природні ресурси Закарпаття»

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук щодо класифікації та характеристики потенціалу природних ресурсів території, раціональності їх використання в контексті збалансованого розвитку.	ПРН 1
Пояснювати особливості організації географічного простору на прикладі аналізу природних ресурсів та їх використання для розвитку господарства в гірській, передгірній та низинній зонах Закарпаття.	ПРН3
Аналізувати географічний потенціал території на прикладі адміністративних районів Закарпатської області.	ПРН 4
Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічної науки щодо природного потенціалу Закарпаття та його використання.	ПРН 5
Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі оцінки природного потенціалу території та раціональності його використання.	ПРН 6
Застосування набутих знань, умінь і практичних навичок для з'ясування стану раціонального використання природних ресурсів території та її соціально-економічного розвитку із використанням місцевих ресурсів на прикладі Закарпатської області. Знати географію, якісну та кількісну характеристику людських та природних ресурсів Закарпатської області, їх потенціал відносно інших регіонів країни.	ПРН 12, 13

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи навчання: словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія), практичні (семінарське заняття, практична робота), наочні (ілюстрації, демонстрації).

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання навчальної дисципліни є: усний екзамен; презентації результатів виконаних індивідуальних завдань на семінарських заняттях; презентації та виступи на наукових заходах.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування на лекційних заняттях, усні виступи на семінарських заняттях, виконання та презентація індивідуального завдання

Форма модульного контролю: письмові модульні контрольні роботи

Форма підсумкового семестрового контролю: з дисципліни - усний екзамен; з курсової роботи, яка захищається презентацією та доповіддю перед комісією кафедри, а її текст оцінюється за змістовністю і повнотою висвітлення теми - диференціальний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	80	100
5	5	5	5		

T1, T2 ... – теми практичних занять

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	T9	CP	60	100
5	5	5	5	5	15		

T1, T2 ... – теми практичних занять

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	4	20	5	25
Презентація завдань			1	15
Модульна контрольна робота	1	80	1	60
Разом	5	100	7	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота містить три теоретичні питання та п'ять тестових завдань.

Відповіді на теоретичні питання оцінюються до 20 балів за кожне, тестові завдання – по чотири бали за правильні відповіді на кожен тест, разом максимально студент може отримати 20 балів.

Критерії оцінювання курсової роботи (проєкту)

Курсова робота з даної дисципліни оцінюється за чотирирівневою шкалою, як диференціальний залік, за такими критеріями:

1. змістовність аналітичного текстового і ілюстративного матеріалу за обраною темою та дотримання норм академічної доброчесності – до 50 балів;
2. повнота проаналізованих основних літературних джерел, включаючи сучасні та піонерські роботи - до 15 балів;

3. якість доповіді та презентації роботи на семінарському занятті з дисципліни або виступ з доповіддю на науковій конференції (семінарі) – до 20 балів;
4. вміння робити узагальнюючі висновки за результатами дослідження та пропонувати нові актуальні напрямки досліджень – до 15 балів.

Разом максимальна кількість можливих набраних балів -100, які переводяться в чотирирівневу оцінку за національною шкалою.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Протягом семестру знання студентів з дисципліни оцінюються в балах за результатами проміжного рейтингового контролю знань, а саме: за якістю виступів та активністю роботи на семінарських заняттях (на кожному занятті студент може отримати до 4 балів); за якістю виконання індивідуального завдання з курсової роботи на обрану тему та вмінням усно виступити і робити самостійні висновки (до 20 балів); за двома модульними контрольними письмовими роботами (по 60 балів кожна). Перелік питань для модульних контрольних робіт наведено далі. Підсумкова семестрова оцінка з дисципліни оцінюються в 100- бальній шкалі.

За результатами підсумкового рейтингового контролю знань студенту за його бажанням виставляється екзаменаційна оцінка без складання іспиту: 90-100 балів - "відмінно"(А), 82-89 - "добре"(В), 74-81 - "добре"(С), 64-73 - "задовільно"(D) і 60-63 «задовільно» (Е). Незадовільно із правом перескладання мають студенти, які отримали підсумкову оцінку 35-59 балів. Студенти, які отримали 0-34 бали повинні повторювати вивчення дисципліни без права перескладання.

Студент має право підвищити набрану підсумкову рейтингову оцінку, складаючи іспит. При цьому викладач-екзаменатор не може на іспиті понизити студенту отриману за рейтингом оцінку.

Для переводу кількості набраних студентом балів в чотирирівневу оцінку використовують наступну систему оцінювання:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Географія і фізико-географічні особливості Закарпаття. Людські, мінерально-сировинні та енергетичні ресурси Закарпаття

Тема 1. Задачі курсу, його місце в структурно-логічній схемі спеціальності «Географія». Інформаційне забезпечення дисципліни, форми проміжного і підсумкового контролю, критерії оцінювання різних видів навчання. Географія Закарпатської області з урахуванням сучасних змін адміністративно- територіального поділу. Особливості Закарпаття серед інших регіонів України. Класифікація природних ресурсів, їх облік (2 год).

Тема 2. Державне управління, законодавча та нормативно-правова база України у сфері

природокористування. Основні положення міжнародної Конвенції про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття та декларації про стійкий розвиток суспільства, стан їх реалізації в Україні та її регіонах на прикладі Закарпаття (2 год.).
Тема 3. Кількісна і якісна характеристика населення Закарпаття. Регіональні показники людського розвитку. Економічно активне населення, зайнятість населення. Демографічні та міграційні процеси (2 год.).
Тема 4. Паливно-енергетичні ресурси Закарпаття. Паливно-енергетичний баланс області. Енергозбереження: стан і перспективи (2 год.).
Тема 5. Потенціал відновлюваних енергетичних ресурсів Закарпатської області. Стан та перспективи розвитку гідроенергетики, вітрової, сонячної, геотермальної та біологічної енергетики(2год.).
Тема 6. Мінерально-сировинні ресурси Закарпаття: рудні, нерудні, гірничо-хімічні, горючі копалини, мінеральні та термальні води. Стан та перспективи їх раціонального використання (2 год.).
Модуль 2. Атмосферо-повітряні, земельні, водні та біологічні ресурси Закарпаття
Тема 1. Загальні відомості про атмосферу. Основні джерела забруднення атмосферного повітря на території Закарпатської області. Якість повітряного середовища та шляхи його покращення. Глобальні і регіональні проблеми якості атмосферного повітря. Шляхи покращення якості повітряного середовища (2 год.).
Тема 2. Земельні ресурси Закарпатської області, їх структура, основні користувачі. Землі сільськогосподарського призначення. Полонини. Основні регіональні проблеми щодо якості ґрунтів та раціонального землекористування, шляхи їх вирішення (2 год.).
Тема 3. Водні ресурси Закарпатської області. Потенціал та якість поверхневих і підземних вод, раціональність їх використання. Комплексне використання водних ресурсів української частини басейну річка Тиса: стан, проблеми, перспективи. (2 год.).
Тема 4. Біологічні ресурси Закарпатської області. Лісові деревинні і не деревинні ресурси, їх потенціал та географічне поширення (2 год.).
Тема 5. Регіональні проблеми раціонального використання лісових ресурсів. Антропогенний вплив на ліси. Охорона та відновлення лісів (2 год.).
Тема 6. Природо-заповідний фонд та рекреаційні ресурси Закарпаття. Транскордонне співробітництво у галузі охорони ландшафтного та біологічного різноманіття (2 год.).
Тема 7. Рекреаційні ресурси Закарпаття. Стан та перспективи їх використання для розвитку рекреації та туризму як пріоритетної галузі регіону (2 год.).

6.2. Структура навчальної дисципліни (денна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
7-й семестр						
Модуль 1. Географія і фізико-географічні особливості Закарпаття. Людські, мінерально-сировинні та енергетичні ресурси Закарпаття						
Тема 1. Задачі курсу, його місце в структурно-логічній схемі спеціальності «Географія». Інформаційне забезпечення дисципліни, форми	8	2	1		2	3

проміжного і підсумкового контролю, критерії оцінювання різних видів навчання. Географія Закарпатської області з урахуванням сучасних змін адміністративно-територіального поділу. Особливості Закарпаття серед інших регіонів України. Класифікація природних ресурсів, їх облік.						
Тема 2. Державне управління, законодавча та нормативно-правова база України у сфері природокористування. Основні положення міжнародної Конвенції про збереження ландшафтного і біологічного різноманіття та декларації про стійкий розвиток суспільства, стан їх реалізації в Україні та її регіонах на прикладі Закарпаття .	11	2	2		3	4
Тема 3. Кількісна і якісна характеристика населення Закарпаття. Регіональні показники людського розвитку. Економічно активне населення, зайнятість населення. Демографічні та міграційні процеси.	10	2	1		3	4
Тема 4. Паливно-енергетичні ресурси Закарпаття. Паливно-енергетичний баланс області. Енергозбереження: стан і перспективи.	10	2	2		2	4
Тема 5. Потенціал відновлюваних енергетичних ресурсів Закарпатської області. Стан та перспективи розвитку гідроенергетики, вітрової, сонячної, геотермальної та біологічної енергетики.	11	2	2		3	4
Тема 6. Мінерально-сировинні ресурси Закарпаття: рудні, нерудні, гірничо-хімічні, горючі копалини, мінеральні та термальні води. Стан та перспективи їх раціонального використання.	10	2	1		2	4
Модульна контрольна робота			1			
Разом за модуль 1	60	12	10		15	23
Модуль 2. Атмосферо-повітряні, земельні, водні та біологічні ресурси Закарпаття						
Тема 1. Загальні відомості про атмосферу. Основні джерела забруднення атмосферного повітря на території Закарпатської області. Якість повітряного середовища та шляхи його покращення. Глобальні і регіональні проблеми якості атмосферного повітря. Шляхи покращення якості повітряного середовища .	8	2	1		2	3
Тема 2. Земельні ресурси Закарпатської області, їх структура, основні користувачі. Землі сільськогосподарського призначення. Полонини Закарпаття та раціональність їх використання. Основні регіональні проблеми щодо якості ґрунтів та раціонального землекористування, шляхи їх вирішення.	8	2	1		2	3
Тема 3. Водні ресурси Закарпатської області. Потенціал та якість поверхневих і підземних вод, раціональність їх використання. Комплексне використання водних ресурсів української частини басейну річка Тиса: стан, проблеми, перспективи.	9	2	1		3	3

Тема 4. Біологічні ресурси Закарпатської області. Лісові деревинні і не деревинні ресурси, їх потенціал, географія поширення.	11	2	1		3	4
Тема 5. Регіональні проблеми раціонального використання лісових ресурсів. Антропогенний вплив на ліси. Охорона та відновлення лісів.	9	2	1		2	4
Тема 6. Природо-заповідний фонд та рекреаційні ресурси Закарпаття. Транскордонне співробітництво у галузі охорони ландшафтного та біологічного різноманіття. Рекреаційні ресурси Закарпаття: стан та перспективи їх використання.	8	2	1		2	3
Тема 7. Рекреаційні ресурси Закарпаття. Стан та перспективи їх використання для розвитку рекреації так туризму як пріоритетної галузі регіону .	7	2	1		1	3
Модульна контрольна робота			1			
Разом за модуль 2	60	14	8		15	23
Разом за семестр	120	26	18		30	46

(заочна форма навчання)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	у тому числі					
	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
7-й семестр						
Тема 1. Географія Закарпатської області з урахуванням сучасних змін адміністративно-територіального поділу. Особливості Закарпаття серед інших регіонів України. Класифікація природних ресурсів, їх облік. Кількісна і якісна характеристика населення Закарпаття. Економічно активне населення, зайнятість населення. Демографічні та міграційні процеси.	23	2			6	15
Тема 2. Паливно-енергетичні ресурси Закарпаття. Енергозбереження: стан і перспективи. Потенціал відновлюваних енергетичних ресурсів Закарпатської області. Стан та перспективи розвитку гідроенергетики, вітрової, сонячної, геотермальної та біологічної енергетики.	23,5	2	0,5		6	15
Тема 3. Мінерально-сировинні ресурси Закарпаття: рудні, нерудні, гірничо-хімічні, горючі копалини, мінеральні та термальні води. Стан та перспективи їх раціонального використання. Загальні відомості про атмосферу. Основні джерела забруднення атмосферного повітря на території Закарпатської області. Якість повітряного середовища та шляхи його покращення.	24,5	2	0,5		6	16

Тема 4. Земельні ресурси Закарпатської області, їх структура, основні користувачі. Землі сільськогосподарського призначення. Полонини Закарпаття та раціональність їх використання. Потенціал та якість поверхневих і підземних вод Закарпаття, раціональність їх використання. Комплексне використання водних ресурсів української частини басейну річка Тиса: стан, проблеми, перспективи.	24,5	2	0,5		6	16
Тема 5. Біологічні ресурси Закарпатської області, їх потенціал, географія поширення. Регіональні проблеми раціонального використання лісових ресурсів. Природо-заповідний фонд та рекреаційні ресурси Закарпаття. Рекреаційні ресурси Закарпаття. Стан та перспективи їх використання	24,5	2	0,5		6	16
Разом за семестр	120	10	2		30	78

6.3. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Виступи студентів та обговорення їх доповідей і презентацій з виконання індивідуальних завдань за темами 1 і 2 модуля 1	2	
2	Виступи студентів та обговорення їх доповідей і презентацій з виконання індивідуальних завдань за темою 3 модуля 1	2	
3	Виступи студентів та обговорення їх доповідей і презентацій з виконання індивідуальних завдань за темою 4 модуля 1	2	
4	Виступи студентів та обговорення їх доповідей і презентацій з виконання індивідуальних завдань за темами 5 і 6 модуля 1	3	0,5
5	Модульна контрольна робота № 1	1	
6	Виступи студентів та обговорення їх доповідей і презентацій з виконання індивідуальних завдань за темами 1 і 2 модуля 2	2	0,5
7	Виступи студентів та обговорення їх доповідей і презентацій з виконання індивідуальних завдань за темами 3 і 4 модуля 2	2	0,5
8	Виступи студентів та обговорення їх доповідей і презентацій з виконання індивідуальних завдань за темами 5 і 6 модуля 2	3	0,5
9	Модульна контрольна робота № 2	1	
Разом		18	2

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Географія Закарпатської області з урахуванням сучасних змін адміністративного поділу. Особливості Закарпаття серед інших регіонів України. Класифікація природних ресурсів, їх облік	5	9
2	Державне управління, законодавча та нормативно-правова база України у сфері природокористування.	5	7

3	Кількісна і якісна характеристика населення Закарпаття.	5	6
4	Паливно-енергетичні ресурси Закарпаття. Потенціал відновлюваних енергетичних ресурсів Закарпатської області. Стан та перспективи розвитку гідроенергетики, вітрової, сонячної, геотермальної та біологічної енергетики.	5	9
5	Мінерально-сировинні ресурси Закарпаття. Стан та перспективи їх раціонального використання.	5	9
6	Якість повітряного середовища Закарпаття та шляхи його покращення.	5	9
7	Глобальні і регіональні проблеми якості атмосферного повітря.		
	Земельні ресурси Закарпатської області, їх структура, основні користувачі. Основні регіональні проблеми щодо якості ґрунтів та раціонального землекористування, шляхи їх вирішення.	5	9
8	Водні ресурси Закарпатської області. Комплексне використання водних ресурсів української частини басейну річка Тиса: стан, проблеми, перспективи.	5	10
9	Тема 4. Біологічні ресурси Закарпатської області. Регіональні проблеми раціонального використання лісових ресурсів. Антропогенний вплив на ліси. Природо-заповідний фонд Закарпаття. Рекреаційні ресурси Закарпаття: стан та перспективи їх використання.	6	10
	Разом	46	78

6.5. Індивідуальні завдання

Теми курсових робіт (за вибором студента) з дисципліни «Географія та природні ресурси Закарпаття»

- 1.1 . Гармонійний (збалансований) розвиток суспільства, його принципи.
- 1.2. Україна у співробітництві з гармонійного розвитку.
- 1.3. Геологічна будова Карпат.
- 1.4. Клімат Закарпаття.
- 1.5. Геополітичне розташування Закарпаття. Особливості Закарпаття серед адміністративно-територіальних утворень.
- 1.6. Класифікація природних ресурсів, їх значимість для людства.
- 1.7. Державне управління у сфері природокористування.
- 1.8. Національна екологічна політика і природоохоронне законодавство.
- 1.9. Рамкова угода Карпатського регіону у сфері природокористування.
- 1.10. Людські ресурси Закарпаття.
- 1.11. Трудові ресурси Закарпаття. Зайнятість населення (міського і сільського).
- 1.12. Демографічні процеси в Закарпатті.
- 1.13. Міграційні процеси в Закарпатті.
- 1.14. Потенціал та перспективи використання гідроенергетичних ресурсів Закарпаття.
- 1.15. Термальні бальнеологічні та енергетичні ресурси Закарпаття.
- 1.16. Перспективи розвитку вітрової енергетики Закарпаття.
- 1.17. Перспективи розвитку геліоенергетики Закарпаття.
- 1.18. Біоресурси Закарпаття: потенціал та їх раціональне використання.
- 1.19. ПЕК Закарпаття. Проблеми енергозбереження.
- 1.20. Рудні копалини Закарпаття.
- 1.21. Нерудні копалини Закарпаття.
- 1.22. Цеоліти Закарпаття.
- 1.23. Горючі копалини Закарпаття.
- 1.24. Мінеральні води Закарпаття.
- 2.1. Основні джерела забруднення атмосферного повітря в Закарпатській області.
- 2.2. Глобальні та регіональні проблеми якості атмосфери.
- 2.3. Основні користувачі земель сільськогосподарського призначення.
- 2.4. Якість ґрунтів Закарпаття.

- 2.5. Лісові ресурси Закарпаття, їх кількісна характеристика.
- 2.6. Букові праліси Закарпаття.
- 2.7. Лікарські рослини Закарпаття.
- 2.8. Рекреаційні навантаження на лісові ресурси.
- 2.9. Антропогенний вплив на ліси.
- 2.10. Захисні функції лісів.
- 2.11. Птахи Закарпаття.
- 2.12. Парнокопитні лісів Закарпаття.
- 2.13. Мисливська фауна Закарпаття.
- 2.14. Пам'ятки природи м. Ужгород (району, області).
- 2.15. Ужанський національний природний парк.
- 2.16. Національний природний парк «Синевир».
- 2.17. Національний природний парк «Зачарований край».
- 2.18. Карпатський біосферний заповідник.
- 2.19. Озера Закарпаття.
- 2.20. Чорний Мочар: проблеми і перспективи відновлення як екосистеми.
- 2.21. Полонини Закарпаття, їх раціональне використання.
- 2.22. Мінеральні води Закарпаття як рекреаційний ресурс.
- 2.23. Термальні води Закарпаття: стан та перспективи їх використання для бальнеології та енергетики.
- 2.24. Долина нарцисів (КБЗ).
- 2.25. Недеревинні ресурси лісової галузі та стан їх використання.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійна техніка, електронний варіант навчального посібника «Природні ресурси Закарпаття», матеріали презентацій до лекцій, пакети завдань для модульного та підсумкового контролю тощо.

Обладнання: обладнання і матеріали кабінетів геології та географії.

Програмне забезпечення: наявне в комп'ютерних класах та індивідуальне у студентів і викладачів.

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: прикладні програми (MS Office 2010, MS Windows XP), система електронного навчання Moodle <https://e-learn.uzhnu.edu.ua>, електронна пошта на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ; електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>, сайт УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua>, інформаційні ресурси в мережі Інтернет.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Поп С.С. Природні ресурси Закарпаття.- Ужгород: Державне вид. «Карпати», 2009.-340 с. іл.32 (третє видання, доповнене) www.uzhnu.edu.ua > cat > [geograph-fiz_geo](#) > science
2. Україна; основні тенденції взаємодії суспільства і природи у ХХІ ст.. (географічний аспект). За редакцією Л.Г. Руденко.- К.; Академперіодика -2005.-320 с.
<https://www.google.com/search?q=2.+%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0%3B>
3. Руденко В.П. Географія природно-ресурсного потенціалу України.// Підручник.- Чернівці: ЧНУ, 2010.-552с., іл. geography.lnu.edu.ua > wp-content > uploads > 2016/01

Допоміжна література

1. Матеріали Міжн. науково-практичної конференції «Сталий розвиток Карпат та інших гірських регіонів Європи». Ужгород: Закарпатська обласна рада, 2010.- 310 с.

2. Природні багатства Закарпаття. Кол. авторів, упорядкування В.Л. Боднара., - Ужгород: 1987. - 347 с. <http://biblioteka.uz.ua/vistavka/2008/zakarpattia.htm>
3. Геренчук К.І. Природа Закарпатської області. Львов: Вища школа. Вид-во при Львов. ун-ті, 1981. — 156 с. <https://www.twirpx.com/file/439850/>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

- www.uzhnu.edu.ua › cat › geograph-fiz_geo › science